

Halászsati Lapok

A Magyar
Mezőgazdaság
melléklete

X. évfolyam

2009/
szeptember

A Haltermelők Országos Szövetsége és TermékTanácsa
információs és marketing hírlevele

SZERKESZTI: Szerkesztő Bizottság • FELELŐS SZERKESZTŐ: Hajtun György

Akaszttóra került a nagy serleg

Ha röviden értékeljük az augusztus 29-én Réti-majornban megrendezett 35. Országos Halfőző Versenyt, akkor azt mondhatjuk, hogy minden jól sikerült. Közhelyként is hangozhat ez a krónikás tollából, ha a saját véleményét tolmácsolná az Olvasóknak, ám a résztvevők mindegyike, s a verseny két védnöke, Szabó Imre környezetvédelmi és vízügyi miniszter, valamint a Gróf József agrárminisztert helyettesítő Gógös Zoltán FVM-államtitkár is így vélekedett. Ezen a napon „halországban” a főzőké volt a főszerep, jobbnál jobb, finomabbnál finomabb ételeket bírálhatott az öt zsűri az öt étel-kategóriában. Az abszolút győztesnek járó serleget Szabó András Akaszttón őrzi egy éven át.

Kovács Tibor műsorvezető azzal köszöntötte a megjelenteket, hogy az év legfontosabb versenye, a 35. Országos Halfőző Verseny zajlik augusztus 29-én Réti-majornban. Méltó a helyszín a rendezvényhez, így a versenyzőkön, a nap főszereplőin múlik, hogy mindenki jól érezze magát.

Dr. Orosz Sándor, a Haltermelők Országos Szövetsége és TermékTanácsának ügyvezető elnöke is úgy fogalmazott a kérdésünkre, hogy óriási jelentőséggel bír ez a verseny, de nem csak ez, hanem a többi hasonló rendezvény is. Ahol épp a verseny zajlik, ott mind a szervezők, mind a versenyzők komoly eseményként élik meg a

FOTÓK: PRÁG FERENC

A versenyzők egy csoportja

Tartalom:

Elhárítható-e a veszély? _____	4
A Sobri-örökség tovább él _____	5
Halországban halászbúcsú _____	6
Gyomaendrődön nemzetközi a verseny _____	7

nap történéseit, hiszen nem mindegy, milyen minőségű ételek készülnek a bográcsokban. Ha egy versenyt nem vesznek komolyan, akkor ott nem születnek korrekt – joggal elvárható – eredmények. Az ugyanis a cél, hogy a versenyzők jobbnál jobb ételeket készítsenek, amiket az őket körülvevők elleshetnek, megtanulhatnak. Így akár otthon is változhat a családi menü és változatosan, élvezetesebben elkészített halélt tesznek a „szakácsok” az asztalra, a család és a vendégek örömére.

A halfőző versenyek másik közös célja az, hogy Magyarországon – ahol tragikusan alacsony az egy főre jutó éves halfogyasztás – minél több ember minél több halat egyen. Sokkal többet, mint ahogy ezt korábban tette. A szövetség 1999-ben, „Egyen halat, finom falat!” szlogennel indította marketingkommunikációs programját, amikor még 2,7 kilogramm volt az egy főre jutó éves halfogyasztás. A halfőző versenyek is jelentősen közrejátszottak abban, hogy ma már 4,2 kilogrammnál tartunk. Egy évtized alatt másfél kilogrammra nőtt tehát a halfogyasztás, s ha ezt a mutatót nézzük, akkor igazolódik a megállapítás, miszerint a versenyek óriási jelentőségűek. A halászok egyébként nem csak öncélúan gondolkodnak: ha nagyobb a halfogyasztás az országban, akkor egészségesebben élünk, több az elégedett ember, kiváló közösségek kovácsolódnak, s a környezet is szépül, tisztul.

A szövetség legújabb stratégiai célkitűzését három mondatban összegezhethetjük. Az egyik: szeresd a természetet, a másik: ápolj a hagyományokat, míg a harmadik: egészségesen élvezd az életet. Az elnök fontosnak tartja, hogy a magyar halásztár-

(Folytatás a 2. oldalon)

Akasztorra került a nagy serleg

(Folytatás az 1. oldalról)

sadalom környezetbarát, környezetkímélő módon gazdálkodik, s nem csupán a biológiai sokféleséget biztosítják a tógazdaságokban, hanem a környezetet is úgy építik, hogy az minél többet megőrizzen az eredeti arculatából. A hagyományok ápolása – s ebben magyar halászat jelentős tartalékokkal rendelkezik – azért fontos, mert aki nem őrzi meg a múlt emlékeit, annak a jövője is szegényesebben alakul, hiszen nincs mire építeni. A harmadik megállapítással kapcsolatban az elnök azt hangsúlyozta, hogy nem aszkézissel kell elérni, hogy egészségesebbek, erkölcsösebbek legyünk, hanem az élet élvezete mellett is megtehetjük ezt. Egészségesebben, erkölcsösebben, barátságosabb környezetben él az, aki sok halat eszik.

Dr. Orosz Sándor elnök

Lévai Ferenc társelnök

Az államtitkár kedveli a halételeket

Gógös Zoltán államtitkárról köztudott, hogy – akár Gráf József miniszter – igencsak kedveli a halételeket. S nem csak a főzésben segít a feleségének, hanem a hal beszerzésében is, mivel szenvedélyes horgász. Amit megfog, azt megtisztítva teszi a konyhaasztalra.

A szakmai ügyekre térve az államtitkár elmondta, hogy az FVM felügyeli a halászati, horgászati tevékenység jogi környezetét. Az Európai Unióban önálló halászati politika létezik, ami jelzi, hogy az öreg kontinensnek is fontos, de igen sok érdekellentétet hordozó területet kell szabályoznia. A magyar halászatnak is akad érdekellentéte a mezőgazdasági tevékenységi körbe sorolt ágazatokkal, mert valójában sem nem önálló, sem nem tartozik a mezőgazdaság besorolásához. A halászat különleges ága az élelmiszer-előállításnak, de elsősorban a tengerrel rendelkező országok között vannak feszültségek. (Volt olyan Európa Tanács ülés, amelyen négy-öt órát vitatkoztak a fogható és süthető angolna méretén.)

Az édesvízi halászatnak azonban más a helyzete Európában és idehaza is. Önálló operatív programja van a magyar halászságnak, ami bonyolultabbá teszi a támogatáspolitikát. Az akgtámogatásnál vannak viták az EU-val, de ezzel együtt nem mostohagyermekként bánnak az ágazat szereplőivel. Azért sem mondható ez, mert önálló pénzügyi alappól

nyerhetnek forrásokat az ágazat szereplői a fejlesztési elképzeléseikhez.

Az államtitkár fontosnak tartja, hogy egy-egy ágazat olyan módon is megmutassa magát, miként teszik azt a halászok a halfőző versenyek rendezéseinek keretében. Sajnálatosan kevés halat eszik a magyar nép, ezért minden rendezvény, amely a halfogyasztást népszerűsíti, annak meghatározó társadalmi szerepe van. A „csak karácsony környékén eszünk halat halászlé és rántott hal formájában” gondolatot ma már túl kell haladni, hiszen sokféle, hazai előállítású halfajjal találkozhat a fogyasztó. A baj az, hogy kevesen ismerik az új fajtákat, de amikor sokféle halételeket bemutatnak, akkor a vásárló is elhiszi, hogy a busából, a keszezből, a harcsából, kecsegeből is változatos ételek készíthetők. A versenyek jó hírverést biztosítanak nem csak a vásárlóknak, hanem a horgásztársadalomnak is, amely szervesen kapcsolódik a halászati tevékenységhez.

Az államtitkár bízik abban, hogy a halfogyasztás a jelenlegi fogyasztási szintről tovább mozdul felfelé. Ebben személyes példamutatással is jár, mert a Gógös-családban évente jóval többször fogyasztanak halételt, mint az országos átlag. Nyáron szinte minden nap halételt esznek, mivel szívesen töltik a szabad idejüket a Balaton partján. A tóból kifogott halat aztán baráti és családi körben fogyasztják el. Az államtitkár – meglepő módon – a keszeget is szereti, s ebből bőven van fogása a Balatonban is. A keszeget maga filézi, amiből aztán elkészül az „akali csipsz”. Pontyból már kevesebb akad horogra, de ha van, akkor az is a kedvencek közé tartozik.

A halfőzés az elmúlt évtizedekben valódi road-show-vá vált Magyarországon. Az országos és a helyi versenyeken (amelyekre gyakran a szomszédos országokból is érkeznek versenyzők) igen változatos módon készítik el a versenyzők a halakat (ponty, amur, busa, harcsa, csuka, kecsege, angolna stb.). Arra a felvetésünkre, mit tehet a szövetség annak érdekében, hogy az utókor számára nyomtatott formában is hozzáférhető legyenek az ételreceptek, az elnök úgy válaszolt, hogy ez sajnos ma már pénzkérdés. A szövetségnek ezeregy feladattal kell megbirkóznia, többek között egy ilyen kiadvány szerkesztésével, megjelentetésével is foglalkoznia kellene. Egyelőre azonban a pénzügyi lehetőségek korlátozottak. Az országos versenyt egyébként a Paprika TV megörökítette.

A marketingprogram maga kiváló ötletek tárházából valósul meg, ám ehhez sok pénz szükséges. Úgy néz ki, hogy a Magyar Nemzeti Halászati Stratégiát végrehajtani hivatott Halászati Operatív Program 3. tengelyének a pénzügyi forrása talán még az idén megnyílik, s ez módot ad arra, hogy az ötletek ne az ötlet-tárba, hanem a megvalósított ötletek pantheonjába kerüljenek.

Lévai Ferenc házigazdaként elsősorban azért „imádkozott”, hogy ne essen az eső. Kérése meghallgatásra talált: az eget ugyan felhők takarták, de eső nem esett. Házigazdaként örült annak, hogy nem kell a zsűriben dolgoznia, ám e szerepkörben másfajta „megpróbáltatások” várták: végigjárva a főzőcsapatok asztalait mindenütt eleget kellett tennie a kínálgatásuknak. A legfontosabb azonban ezen a napon is az volt, hogy a halászatot a verseny által népszerűsítsék, s a szakma eladja magát. Neves, jól főző versenyzőkkel ez könnyebben megy, ezért is öröm, hogy a Paprika TV egy extra Halország műsort készített a résztvevők segítségével.

A versenyt az is minősíti, hogy olyan prominens személyiségek is megjelentek Rétimajorban, mint Szabó Imre miniszter, Dr. Kling István KvVM-államtitkár, Gógös Zoltán FVM-államtitkár, Máhr András FVM-szakállamtitkár. Az idei versenyen – ahogy ez már tavaly, a szarvasi rendezvényen is bevált – a dunai, a tiszai-kőrösi, az egyéb halétel mellett az afrikaiharcsa-különlegességek, valamint a civilek a bográcsnál kategóriában is készültek halételek. A házigazda is kitért arra, hogy az afrikai harcsa hazai termelése sikertörténete a magyar halászatnak, de a névválasztás talán nem szerencsés, mert sokan nem gondolják, hogy magyar halról van szó. Idehaza a Szarvas-Fish Kft. vitte sikerre az intenzív termelésű halat, elsősorban azért, mert feldolgozottan, filézve kapható az üzletekben, és jó ízének, minőségének köszönhetően kiváló ételket készíthetnek belőle.

A 35. Országos Halfőző Verseny végeredménye

Dunai halászlé:

1. Bencsik Pál (Mohács)
2. Dr. Novics György (Baja)
3. Somogyi Tibor (Nagybaracska)

Tiszai-kőrösi halászlé

1. Szabó András (Akasztó)
2. Radics Ferenc (Szarvas)
3. Németh Antal (Akasztó)

Egyéb halételek:

1. Szabó József (Akasztó)
2. Rátkai István (Akasztó)
3. Bayi Gyula (Óbuda)

Afrikaiharcsa-különlegességek:

1. Novicsné Ádám Ildikó (Baja)
2. Matucz Gyula (Perkáta)
3. Csicsai László Viktor (Balaton)

Civilek a bográcsnál:

1. Raskó Antal (Csepel)
2. Markos Mihály (Pörboly)
3. Bognárné Gilicze Ildikó (Sárbogárd)

Abszolút győztes:

Szabó András (Akasztó), aki az AB Agro utazási iroda jóvoltából 150 ezer forintot utalványt nyert.

Nem eladó a BH Zrt.

Szabó Imre környezetvédelmi és vízügyi miniszter nem csupán védnöke volt a versenynek, hanem zsűrizett is. Egy kicsit irigykedve szemlélte, hogy egy szakmai, baráti közösség miként ünnepelt, töltötte el együtt ezt a szombati napot. Látszik az összeszokottság, az együvértartozás, ami a jó hangulatban is megnyilvánult. A környezet is megfelelő volt ahhoz, hogy a kikapcsolódás mellett kiváló ételek készüljenek. S hogy valóban finom a hal és változatosan elkészíthető, azt a miniszter személyesen is megtapasztalhatta: az egyéb kategória zsűrijében kóstolt és pontozott. Innovatívnak, újszerűnek nevezett néhány ételt, s azt tapasztalta, hogy a versenyzők véresen komolyan veszik a versenyt. Bár a miniszter nem mondja magát mesterszakácsnak, de elárulta, hogy egy-egy étel elkészítését maga is kipróbálja.

A KvVM két állami tógazdaságot felügyel: a Balatoni Halászati Zrt.-t és a Hortobágyi Halgazdaságot. Friss hírként tudtuk meg, hogy a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.-től – úgymond – visszakapta a tárca a Balatoni Halászati Zrt. felügyeleti jogát, így a magyar állam képviselőiben a minisztérium gondoskodik a vagyon kezeléséről. Ez azt jelenti, hogy a KvVM képviseli az állami tulajdont,

amely jogot a Balaton-felvidéki Nemzeti Parkon keresztül gyakorol. A BH Zrt. nem eladó, kifejezetten az ökoturisztikai, horgászati és halászati tevékenységet kell a cégen belül erősíteni, s egy olyan állapot elérése a cél, amelynek révén a horgászok is azt tapasztalják majd, hogy van elegendő hal a Balatonban. A halászati cég tehát nem eladó, nem szűnik meg, de a tevékenységben nem lesz elsődleges szempont a gazdaságosság, hanem az ökológiai egyensúlyt kell fenntartania az ökoturisztikai szempontok figyelembe vételével. A Hortobágyi Halgazdaságnál egyelőre nincs változás, de megállapodás született arról, hogy egy tulajdonosi joggyakorlást elcserélnek. Ez azt jelenti, hogy a KvVM a Vitukinál lévő 50 százalékos tulajdonrészét a hortobágyi 50 százalékos rész tulajdonra cseréli, így 100 százalékban tulajdonosává válik a halas cégnek.

Nem kerülhettük meg azonban azt a szakmai kérdést, ami a halászat és a vízügy problémája. A miniszter azt tapasztalta, hogy hosszú idő után – május-júniusban – megalakult az a vegyesbizottság, amelyben egymás mellé ültek az érdekelt és érintett felek. Így szakmai párbeszéd keretében születhetnek meg azok a szabályozásbeli módosítások, amelyek szükségesek a korrekt és jó partneri viszony kialakításához. A szolgáltatási díjak áttekintése, arányosítása, árképzése áll a viták középpontjában, s a miniszter bízik abban, hogy a szakmai párbeszéd során közös álláspontok születnek.

A halászat talán az egyetlen olyan ágazata a magyar mezőgazdaságnak, amelyik megtartotta piaci pozícióját, s nem esett vissza a termelés. Lévai Ferenc hangsúlyozta, hogy a magyar halászat az elmúlt két évtizedben sokat fejlődött, s most is egy új időszak elé néznek az ágazat szereplői. Újabb és újabb harcokat kell megvívniuk a hatóságokkal annak érdekében, hogy a vízügyi problémák, a kormorán kérdése, az agrár-környezetgazdálkodási program 2009 utáni finanszírozása megoldódjanak. De nem sorolni kell a bajokat, hanem le kell küzdeni az előttünk álló akadályokat.

A szövetség nagyon sok és értékes munkát végzett az elmúlt években az akadályok elhárítása érdekében, de vannak olyan feladatok, amelyeket újra kell gondolni. Ilyen például a szakmai képzés, továbbképzés, mert ugyan öt egyetemen képezik a halászati szakmérnököket, és mérnököket, de a halászmester képzés már nem áll ilyen jól. S a szakmai találkozót is vissza kell csempészni az életünkbe, mert fontos volna az eszme-, a tapasztalat- és a nézetcsere. Közelebb kellene hozni egymáshoz a szakma képviselőit, már csak azért is, hogy a hagyományok ne vesszenek el. A halá-

szatnak igen sok innovatív területe van, például a horgászturizmust, amely mára országosan is elterjedt. Ma már nincs az országnak olyan régiója, ahol ne találunk kulturált környezetben horgásztavakat, amelyeket halász szakemberek üzemeltetnek. Érdemes volna egy olyan kiadványt is megjelentetni, amelyben a horgászturizmus művelőit bemutatjuk, és a horgászt tájékoztatjuk, eligazítjuk, hova érdemes ellátogatnia.

A szövetség vezetői az agrár-környezetgazdálkodási támogatási források a megteremtését szorgalmazzák: az biztos, hogy nem a szövetség és a halászat követte el azt a hibát, ami miatt ma itt tartunk. De remény van arra – miután az FVM is a szövetség álláspontján áll – hogy ez a nagy probléma is megoldódik. S ha ezen túl leszünk, akkor a magyar halászat előtt olyan öt esztendő áll, amikor a legfontosabb feladata a fejlesztés, a marketingtevékenység lesz. Nem szabad eljutni oda, hogy a saját piacunkon ne tudjuk eladni a halunkat. A termelés mellett a termék jó áron történő értékesítését kell megszervezni, s az országos verseny is ezt a célt szolgálja.

Hajtun György

Elhárítható-e a veszély?

Avagy az extenzív halastavi gazdálkodási támogatás elmaradásának várható természetvédelmi következményei

Az Európai Bizottság Környezetvédelmi Igazgatóság igazgatójának, Francois Wakenhutnak az alábbi feljegyzést küldte a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium, mégpedig négy aláírással: Haraszthy László (KvVM) szakállamtitkár, Forgács Barnabás (FVM) szakállamtitkár, Dr. Orosz Sándor, a Haltermosz ügyvezető elnöke és Halmos Gergő igazgató (Magyar Madártani Intézet).

Hazánk 28, a nemzetközi jelentőségű vizes élőhelyek (ramsari területek) jegyzékén szereplő területének egynegyedén a természeti értékek fenntartása szempontjából meghatározó jelentőségű az extenzív halastavi gazdálkodás. Hasonló élőhelyi viszonyok jellemzik számos más, a ramsari területek jegyzékén nem szereplő halastórendszerünket is. Lényegesen különböznek tehát az elsősorban Nyugat-Európában található, intenzíven kezelt halastavaktól, amelyek jellemzően szegényes vegetációval borítottak, és mivel gyakran kis kiterjedésűek, a gazdálkodás szempontjából hátrányos élővilág (madarak, vidra, stb.) távollátása céljából sokszor körbekerítik és hálókka borítják be őket.

Miért fontosak a természetvédelem számára a magyar halastórendszerek?

- a természetes élőhelyek megfoghatóságuk;
- volt mocsarak helyén alakították ki őket, a madarak évezredes vándorlási útvonalain, például a Tisza mentén;
- kiterjedt nádasaik és gyékényeseik mára hasonló élőhelyi feltételeket nyújtanak, mint a mocsarak;
- a gazdálkodásnak köszönhetően nagy táplálékbirodalommal bírnak;
- a természetes élőhelyek többségéhez képest (törédszer szinten) stabil, kiszámítható a vízellátottságuk;
- az extenzív gazdálkodásnak köszönhetően nyugodt körülmények, minimális emberi zavarás jellemzi őket.

Hogyan maradhatnak fenn ezek az élőhelyek?

A törédszereket, mint kiemelkedő élőhelyeket a területükön folyó gazdálkodás tartja fenn, hiszen a fenntartással járó költségek előteremtése csak működőképes gazdálkodás mellett képzelhető el. Napjainkban a működőképes gazdálkodás nem csupán a termelt mezőgazdasági termékek piaci viszonyainak alakulásán múlik, az EU-ban a mezőgazdasági rendszerek működtetésében elvitathatatlan szerepet játszanak a Közösségi Agrárpolitika támogatási lehetőségei. A halastavak üzemeltetői az extenzív halastavi rendszerek környezeti teljesítményeiért a korábbi, 2004–2009. közti időszakban agrár-

A hazai extenzív halastavakon költő állományok az alábbi hányadát teszik ki az Európai Unió 27 tagállamában költő teljes populációnak	
A hazai halastavakon természetvédelmi szempontból legjelentősebb költő (k) és vonuló (v) madárfajok	Magyar halastavi állomány/EU 27 állomány (%)
Nagy kócsag (k)	30–46
Kanalas gém (k)	10–16
Cigányréce (k)	6–8
Rétisas (k)	4,5
Vörös gém (k)	3–3,5
Bakcsó (k)	2
Kis kárókatonra és üstökös-gém (k)	1,5
Daru (v)	16
Kis lilik (v)	25–30

környezetgazdálkodási kifizetésekben részesülhetnek. Az elmúlt öt évben a hazai extenzív halastórendszerek legnagyobb hányada csatlakozott az agrár-környezetgazdálkodási intézkedésekhez, ami gazdálkodásuk környezettudatosságát jelentősen emelte. A természetvédelmi igényekhez igazított vízszintszabályozás, valamint a madárállomány védelmében tett intézkedések következtében az intézkedések mérhető és jelentős természetvédelmi hozadéka volt.

Az agrár-környezetgazdálkodási kifizetések fenntartása azonban – az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap és az Európai Halászati Alap közti feladatmegosztás miatti félreértésből adódóan – veszélybe került. Amennyiben a támogatások elmaradása miatt a gazdálkodás feltételei jelentős mértékben romlanak, várható, hogy a jelenleg extenzív halastavi gazdálkodást folytatók nagy százaléka tevékenységének felhagyására kényszerül. A támogatási rendszer további működtetésének ellehetetlenedésével a korábbi ötéves ciklus eredményei elvesznek, a felvett támogatás hasznosulása pedig megkérdőjelezhetővé válik.

Mi lehet a támogatások megszűnésének természetvédelmi következménye?

A gazdálkodás felhagyásával a medrek vízutánpótlás hiányában kiszáradnak, a vízimadarak számára már 1–2 éven belül fészkelésre és táplálkozásra alkalmatlanná válnak. Ezzel elveszítik táplálkozó területük jelentős részét fészkelő és vonuló madaraink sokasága. E fajok számottevő része országos, de akár nagyobb léptékű állománycsökkenést is elszenvedhet. Mind az élőhelyek elvesztése, mind vízhez kötődő fajaink állománycsökkenése ellentétben hazánk több, nemzetközi egyezményben vállalt kötelezettségével. A legjelentősebb hazánk által aláírt, ide vonatkozó nemzetközi egyezmények:

- Biológiai Sokféleség Egyezmény;
- Berni Egyezmény (egyezmény az európai vadon élő élővilág és a természetes élőhelyek védelméről);

- Bonni Egyezmény (a vándorló fajok összehangolt nemzetközi védelmét szolgáló keretmegállapodás);

- Ramsari Egyezmény (egyezmény a nemzetközi jelentőségű vizes területekről, különösen mint a vízimadarak élőhelyeiről).

Magyarország Európai Unióhoz való csatlakozásával és a Natura 2000 hálózat kijelölésével egyben kötelezettséget vállalt a közösségi jelentőségű fajok állományának megőrzésére, illetve fejlesztésére. A magyarországi extenzív halastavakon a közösségi jelentőségű fajoknak igen magas, akár országos vagy nemzetközi szinten is kiemelkedő állománya van jelen.

A magyarországi halastavaktól függ a madárvédelmi irányelv I. mellékletén szereplő uniós madárállományok jelentős része (táblázat)!

A magyar halastavakon pihenő és a téli időszak nehézségeire felkészülő darutömeg és kis lilikek mellett egyéb vonuló madárfajok százai (pl. nagy lilikek, tőkés és csörgő récék, stb.) használják rendszeresen az extenzív halastavakat táplálkozásra, pihenésre, ami felbecsülhetetlen jelentőségű állomással teszi ezeket az eurázsiai madárvilág képzetbeli légitelőségeit. Fontos tudni azt is, hogy a gazdag madárvilág mellett az extenzív halastavak más közösségi jelentőségű fajok jelentős állományainak is otthont adnak: ilyenek például a vidra, a mocsári teknős, a vöröshasú unka és a tarajos göte is. Kiemelkedő a vidra, amelynek egyik legjelentősebb európai állománya Magyarországon található, és hazai populációjának több mint fele a halastavakhoz kötődik.

Fentiek miatt a jelen levet együttesen aláírók azzal a kéréssel fordulnak az Európai Unió érintett döntéshozóihoz, hogy a magyarországi halastavi rendszerek természeti értékeinek fenntartása érdekében tegyék lehetővé, hogy az Új Magyarország Vidékfejlesztési Programban eredetileg megtervezett „extenzív halastavi gazdálkodás” elnevezésű agrár-környezetgazdálkodási intézkedés 2009-től elindulhasson!

A Sobri-örökség tovább él

Az országos halfőző-verseny után Nagybaracskán – ahol szintén volt már országos verseny – rendezték a legtöbb ilyen hazai eseményt, hiszen idén már a 21. Sobri-kupa zajlott le sikeresen augusztus 8-án. Sajnálatos, hogy a kupának nevet adó Sobri Farkas József már három éve nincs közöttünk, de emléke, halfőző tudása örökre fennmarad. Ahogy mondani szokás, lehet, hogy újabb évszázadnak kell eltelnie addig, míg egy újabb Sobri felbukkan. Azt ugyanis még a ma legjobb halfőzői is elismerik, hogy senki nem tudott úgy halászlét főzni, senki nem értett úgy a halhoz, a pontyhoz, mint Józsi bácsi. Az utódok persze nagyon is igyekeznek...

A 21. verseny a megszokott rutin szerint zajlott. Király Sándor, Nagybaracskai polgármestere üdvözölte a rekordlétszámot elérő halfőzőket – az első kupán 9-en, idén 90-en főzték a halat – majd Dr. Orosz Sándor, a Haltermelői Országos Szövetsége és Terméktanácsának ügyvezető elnöke – a nagybaracskai verseny örökös zsűrielnöke – ismertette a szabályokat. Amíg az első ételek készültek, a falu és a szövetség képviselői megkoszorúzták Sobri Farkas József sírját, az özvegy, Bözsi néni jelenlétében.

Király Sándor polgármesterrel a verseny után szakítottunk időt a beszélgetésre. Tettük ezt azért, mert nem csupán a polgármester tette a dolgát jó házigazda módjára, hanem mert e sorok írója is – immár harmadik éve – tagja a zsűrinek. A 90 hallét két zsűri bírálta, s ha az összevetést is hozzáadjuk, akkor összesen 61 ételt kellett kóstolni, bírálni, mire a végeredmény megszületett. A zsűritársak nevében is mondhatom, hogy felelősségteljes, nehéz munka után mondtunk ítéletet. Természetesen most is akadtak elégedetlenek, olyanok, akik úgy gondolták, hogy a zsűri elfogultan bíraskodott. Higgyék el a kedves Olvasók, hogy amikor kóstol az

ember, fogalma sincs arról, kinek a főztjét ízeleli a bíró, csupán az ételre koncentrálna. Arra, hogy milyen a színe, a szaga, az állaga, a konzisztenciája, a hús állapota, s milyen az összbenyomás. S a legjobb étel megfőzéséhez elegendő az öt alapanyag, amit Sobri Jóska is örökké hangoztatott: hal, víz, pirospaprika, só és a hagyma.

A polgármester első mondatában már a jövőről beszélt. Az idei versenyt is rendkívül jó színvonalon rendezték, s a 95–96 nevezőből minden nehézség ellenére 90-en leadták főztjüket. A többiek is igazoltan voltak távol, vagyis az mondható, hogy Nagybaracskára szívesen jönnek a halfőzők versenyezni. S nem csak azért, mert rangja, jó híre, nagy hagyománya van a rendezvénynek, hanem mert a kiszolgálás is professzionális. Az ötezer forint nevezési díjért 3,5 kilogramm pontyot, egy üveg bort, oklevelet, bögrét, asztalt két paddal kapott egy-egy versenyző. Nem beszélve arról, hogy a színpadon egész nap szórakoztatják a közönséget. A Sobri-kupa összeforrottá válik, egyre többen vannak, akik családi rendezvényt hívnak össze. Köszönhető ez annak is, hogy minden csapat összeszokott, mindenki tudja és teszi a

Király Sándor polgármester

dolgát. S ha az időjárás is a kegyeibe fogadja a szervezőket, úgy mint idén, akkor a jövőben még sikeresebb lesz a rendezvény. A polgármester szerint a Sobri-kupát csak az a versenyző nyerheti meg, aki az adott napon a zsűri szerint a legjobb halászlét főzte. A létszám alakulása egyértelműen igazolja ezt az elvet, ami Sobri Farkas József öröksége.

Külön öröm minden résztvevő számára, hogy ezen a napon csak a halról és a barátságáról szólt minden. A fürdőtulajdonosok például azt ajánlották fel, hogy évente növelik a nyeremények összegét. Király Sándor azt kívánja, hogy a tulajdonosok éljenek 150 évig, akár a varjak, hogy a Sobri-kupa résztvevői megfelelő díjazásban részesülhessenek. Persze nem minden a pénz: a korrektség, a tisztesség, a halszeretet, az egymáshoz tartozás érzése az, ami a verseny hangulatát meghatározza. Ezért is érdemelt a polgármestertől külön köszönetet a Hal Kft., amely a kezdetektől támogatja a rendezvényt azzal, hogy a főzni való halat ingyen biztosítja a főzők számára. S hogy a színvonalal se legyen probléma, a polgármester munkatársai, Ragadics Zoltánnal az élen elvégzik a munka dandárját. A műsorban pedig a helyi együttesek is fellépnek, éltetik a falut, erősítik a közösséget.

A falu évről évre fejlődik. Az idén egy látványtervet csodálhatott meg a nagyközönség, amely a fürdő, wellness-központ és panzió felépítését mutatta be. Jövőre, ha minden sikerül, átalakul a verseny környezete (Csak zárójelben: a verseny is új kategóriával, a vegyes halételek kategóriájával bővül), mivel nagyberuházások valósulnak meg. A halászcsernye és a fürdő közti területen egy 80 szobás szálloda épül, gyógyfürdővel. A Ferenc-csatorna közelében egy csónaktúrára alkalmas szálloda épül, ahol 38 főt tudnak elhelyezni, s vadvízi túrákat is szerveznek. Az úgynevezett „füzesben” egy 12 lyukú golfpályát terveznek a beruházók. Nagybaracskán tehát bőven van lehetőség a fejlődéshez, ➔

A Sobri-kupa névadója

A Nagybaracscai MOHOSZ HAL Kft. a kezdetektől támogatja a Sobri-kupát. Versenyről versenyre bebizonyosodik, hogy az itteni ponty kiváló minőségű, jó ízű, nem zsíros. A 300 hektáros tógazdaság ügyvezetője *Pintér Ferenc*, a termelési vezető pedig fia, *Pintér Gábor*, nagybaracscai lakosok. A tógazdaság 1985-ben épült közös vállalként, majd 1993-ban alakult Kft.-vé. (Tulajdonosok: MOHOSZ 94,4 százalék, egy magán-személy 5,6 százalék.) Az itt megtermelt halat kezdetben több megye horgász szövetségeinek, egyesületeinek a vizeibe szállították, de kialakult egy halkereskedőkből álló vevőkör is. Később áruházláncoknak is adtak el halat, de az utóbbi években ismét a horgász partnerekre koncentrálnak, így a megtermelt hal nagyobbik hányada újra a horgászvizekbe kerül. Szakmai munkájuk elsődleges célja, hogy jó minőségű, megfelelő egészségi állapotú halat állítsanak elő.

A Duna holtágán 85 hektáron rendelkeznek vízhasználati joggal, ezen horgásztatás folyik. Itt évente 150-160 horgász vált ki területi engedélyt. A cég éppúgy foglalkozik ivadéknivel, mint piaci hal előállításával. A termelt pontyfajták között megtalálható a dunai nyurga, melynek tenyésztő szervezete is a cég, s több éve foglalkoznak a hajdúböszörményi pikkelyes és tükrös fajtákkal, amelyekkel jó eredményeket értek el. De van itt amur, busa, csuka és süllő is előnevelt formában. A holtágban foghat a horgász pontyot, amurt, csukát, süllőt, kárászt, keszegféléket.

amit az elmúlt 19 évben a polgármester és csapata alapozott meg.

A falu határában szembeötlő a változás: az ipari park területét szinte mindenütt beépítették. A polgármester nem híve az ipari park létesítésének egy olyan faluban, mint Nagybaracska, sokkal inkább az ipari tevékenység befogadását ösztönzi. Az ipari területen mezőgazdasági termények tárolása folyik, most térnek át szarvasmarha-hízlalásra, itt működik a nagybaracscai BÉSZ, s épül egy borjűnevelde is. További két területre várnak ipari és egyéb tevékenységet űző vállalkozásokat. A gazdasági, pénzügyi válság Nagybaracskát sem kerülte el: egy 40 főt foglalkoztató üzem zárta be kapuját, de nehéz bérmunkát találni a helyébe. A polgármester mindent megtesz azért, hogy legyen helyben munkalehetőség, mert ha nem, akkor a falu elnéptelenedhet. Ebbe a kistérségbe olyan kormányzati segítségre is szükség van (nem pénz kérnek), amely a térségi vállalkozók helyzetét teszi könnyebbé.

H. Gy.

Halországban halászbúcsú

Szent Péter, mint tudjuk, minden halász védőszentje, nem véletlen tehát, hogy Rétimajorban évről évre, immár kilencedik éve megrendezik a Péter-Pál-napi halászbúcsút. Lévai Ferenc, az Aranyponty Zrt. vezérigazgatója az idei rendezvényt azzal is összekötötte, hogy a cég idén ünnepli megalakulásának 20. évfordulóját. Így történetesen, hogy a vendégek között ott találtuk Gráf József agrárminisztert, valamint Pékh Gyulát és Selmeczi Tibort, akik az Aranyponty Zrt. megalakításához jelentős segítséget adtak az akkor még fiatal tógazdának. Az idén is akadt bőven látni-, élveznivaló, s programokban sem volt hiány.

Pékh Gyula igen szívesen és tartalmasan idézte fel *Lévai Ferenc* pályájának kezdeti szakaszát, indulását. *Lévai Ferenc*ről már többször megírtuk a Halászati Lapokban, hogy 1970-ben, a katonai szolgálat ideje alatt nyitott be Pékh Gyulához, aki akkor a Mezőgazdasági Minisztériumban országos halászati főfelügyelőként dolgozott, mondván, ajánlja be az akkor még csak épülő Temperált-vízű Halgazdasághoz, Százhalombattán. Gyula bácsi – annak ellenére, hogy 84 éves – pedig csak mesélt és mesélt.

Selmeczi Tibor ugyancsak meghatározó személyisége volt a tógazda pályafutásának. Az ifjú szakember a leszerelés után a TEHÁG-nál kapott állást és lehetőséget a fejlődéshez, s itt volt Tibor bátyánk igazgató-helyettes, akinek a keze alatt *Lévai Ferenc* is dolgozott. Ő egyengette a pályáját, szakmai útját, nem véletlen, hogy az ő előadása is szolgált újdonságokkal a hallgatóság számára.

Gráf József agrárminiszter kora délután érkezett a rendezvényre. Ha nem is hivatalos formában, de szóba kerültek a magyar halászok napi gondjai, bajai, többek között az agrár-környezetgazdálkodási program folytatásának a lehetősége. Egy interjú keretében a miniszter elmondta, hogy a halászat is a kedvenc agrárágazatai közé tartozik, azzal együtt, hogy a halászat speciális helyzetben van az Európai Unióban, de idehaza is. Idehaza például azért, mert a privatizáció során – tegyük hozzá, szerencsére – a halastavak döntő többsége magyar kézbe került, mégpedig kitűnő szakemberek kezébe. Ebben az ágazatban nem tudtak a pénzügyi befektetők olyan súllyal megjelenni, mint más ágazatokban, s ez a legszerencsésebb felállás. A magyar halászatra jellemző a saját tulajdonlás és a szakmai hozzáértés. Ezért is mondható, hogy az ágazat az elmúlt évtizedben jelentős változáson, fejlesztésen ment keresztül, de persze ezen a téren sincs megállás. Újabb és újabb kihívásoknak kell megfelelniük a gazdálkodóknak, amelyekhez a minisztériumnak kell megteremtienie az anyagi háttérrel, mégpedig pályázati lehetőségek megteremtésével.

Magyarországon is igaz a mondás: jó borkak is kell a cégér. A halfőző versenyek, a nagy események azt szolgálják, hogy azok az emberek, akik csak évente egyszer esz-

nek halászlét, azok is rádöbbenjenek, hogy a halból mennyire változatos, finom és egészséges étel készíthető. Hát még ha a jó halételhez kiváló magyar bor és pálinka is társítható, s ezt a gasztronómiai kultuszt is sikerült már idehaza elterjeszteni. A hal-fogyasztás mértékével nem lehetünk elégedettek, de a magyar halászok sokat tesznek azért, hogy javuljon az éves fogyasztási statisztika. A miniszter itt árulta el, hogy maga is szereti a család számára megfőzni a halászlét, de a miniszteri elfoglaltságok miatt most át kell engednie a terepet a feleségének és a fiának. Ám a nyugdíjas években visszakerül ez a pozíció, mert ez az egyik kedvenc étel.

Ami a támogatáspolitikát illeti, a miniszter elárulta, hogy a legnagyobb probléma az az Európai Bizottságban, hogy a halászat fogalma a tengeri halászzal azonos. Néhány új tagországgal összefogva, amelyeknek nincs tengerük, megpróbáljuk a tengeri halászat brüsszeli hegemoniáját csökkenteni, s az édesvízi haltenyésztés helyét és szerepét kellő mértékben javítani. Ma még el kell fogadtatni a bizottsággal, hogy nem csak a tengeri hal a hal, hanem sokkal nagyobb lehetőség mutatkozik az édesvízi technológiák fejlesztésében, terjesztésében. A tengeri halállomány kifogásának megálljt kell parancsolni, s már a közeli jövő útja az akvakultúra fejlesztése. A halastavak páratlan vízi kultúrát teremtetek az országban, ennek viszont ára van, mert gazdaságtalanná teszi a haltermelést. A környezetvédelmi tárcával közösen kell megtalálni azokat a formákat, amelyekkel a magyar halászat tovább támogatható az uniós forrásokból is.

Lévai Ferenc azzal összegezte az ünnepi napot, hogy a jubileumon legalább három-mezren töltötték a szabad idejüket. Halszerető közönség találkozott Rétimajorban, de nem csak ők: a halétel a szekszárdi borral is találkozott, *Vida Péter* szekszárdi borász jóvoltából. Nem véletlenül volt bizakodó a házigazda: jövőre, a 10. jubileumi Péter-Pál-napi halászbúcsú még gazdagabb programmal várja a vendégeket, hiszen a természeti kincsekben is bővelkedő Halországban szinte kimeríthetetlen a lát-nivaló és az élményforrás.

hajtun

Gyomaendrődön nemzetközi a verseny

Gyomaendrőd mindig is hagyományőrző település volt. Ha egyszer életre hívtak egy rendezvényt, s azt a város lakói megszerették, akkor évről évre helyet kap a városi programban. Így van ez a Nemzetközi Halfőző Versennyel is, amely az idén a 11. volt a sorban. Az augusztus 20-ai nemzeti ünnepkel összekötött eseményre nem csak az ország több régiójából, hanem külföldről is érkeztek versenyzők, így a nemzetközi jelző is dukál. Várfi András polgármester és Dr. Csoma Antal, a Kőrösi Halász Szövetkezet elnöke is azt hangsúlyozta, hogy a rendezvény a városi közösség összekovácsolása szempontjából is nagy jelentőségű, így várhatóan jövőre is várják a versenyzőket.

– Egy polgármesternek mindig ki kell tűznie nemes célokat, még akkor is, ha ez a cél csak hosszabb távon valósulhat meg – kezdte a beszélgetést Várfi András. Ez a mondat azért hangzott el, mert tavaly – a jubileumi rendezvényen – azzal zártuk a beszélgetésünket, hogy az idei versenyen a nevezett ételek száma elérheti a százat, ám a 62 versenyző „csupán” 93 halételt tett az öt zsűri asztalára. A hangulat ennek ellenére kiváló

Puskás Zoltán, a Kőrösi Halértékesítő Szövetkezet elnöke hívta fel a figyelmet arra, hogy van itt egy csapat, amelyik nem a megszokott körből jött. A Cora hipermarketlánc két dolgozója, Grego Attila és Kiss Sándor hobbiból, a főzés szeretetéből versenyeznek. Grego Attila elárulta, hogy amióta a fagék (bogrács) mellé tud állni, azóta rajong a halért, a halételekért. Kiss Sándor a Cora halágazatának a vezetője, 12 éve dolgozik a cégnél, s a halfőzés tudományát az édesapjától – aki halász volt – leste el. Grego Attila egyébként a tavalyi Országos Halfőző Verseny „Civilek a bográcsnál” kategóriáját megnyerte.

Grego Attila minőségügyi ellenőrként járja a különböző élelmiszer-előállító vállalkozásokat és ellenőrzi a közös fejlesztésű Iz és Hagyomány nevű, sajátmárkás termékek gyártását. A Cora francia tulajdonú cég, a hipermarketláncok közül elsőként jött be Magyarországra, és nagy gondot fordítanak a halforgalmazásra. A beszállítókkal szoros és jó az üzleti kapcsolatuk, amit a részvétel egy-egy versenyen tovább erősít. A Cora halas pultján 60 százalékban édesvízi, 40 százalékban tengeri hal található. A gyomaendrődiekkel azért szoros az együttműködésük, mert itt a halfeldolgozóban halas termékeket gyártanak, dolgoznak fel az áruház részére. Az Iz és Hagyomány termékcsalád tagjai magyar alapanyagokból készülnek, s Gyomaendrődön közismerten nagy a halászat hagyománya.

Várfi András polgármester

volt, a polgármester szinte minden versenyzővel váltott néhány szót, akik megerősítették a város első emberét abban a hitében, hogy a rendezvény magas színvonalon szervezett és rendezett.

A polgármesterről köztudott, hogy a magyar konyha lelkes híve: a munka mellett finom ételeket, italokat kell fogyasztani, amelynek része a halétel is. A Várfi család nagy halfogyasztó, az apa mellett a fiú, Attila is főzi a halat. Ezt igazolando, tavaly és idén is benevezett és versenyzett az ifjabbik Várfi. (Tavaly például megnyerte a tiszai-kőrösi halászlé kategóriát, az idén viszont nem ő volt a legjobb.)

Gyomaendrőd a vizek városa: a Hármaskőrös partján fekszik, 16 holtág veszi körül (a számban van némi vitája a polgármesternek, mivel Csoma Antal 18 holtágról beszél), kiváló termálfürdővel rendelkezik. Egy év alatt, ha nem is mindegyik, de jónéhány álm megvalósult. Többek között a belvízmentesítő programok – évente 200 millió forintos beruházásokról van szó – végrehajtása is jól haladnak. A programmal a belterületi holtágak csatornáit tisztítják meg, ami kihat a környezetre, a vizek halban gazdagokká válnak, de hatással van az ingatlanok árára is. Egy önkormányzat ma már nem élhet meg nyertes pályázatok nélkül: a város több pályázatból nyert el támogatást, amelyek révén megújult a járdá- és az útfelület. Ami fájó viszont, hogy a két általános iskolára beadott pályázatuk közül egyik sem nyert, így az önkormányzatnak nehezebb lesz az intézmények fenntartása

azzal együtt is, hogy nem hitelből gazdálkodnak. A város stabil gazdasági alapokon áll, de szükség lett volna arra a pályázati pénzre, amivel legalább az egyik iskola infrastruktúráját felújíthatták volna.

További fejlődési lehetőséget a vízzel kapcsolatos infrastruktúra fejlesztése jelent, hangsúlyozta a polgármester. Az ipari park is adhat kiugrási lehetőséget, hiszen két év alatt négy újabb beruházás valósult meg. Hamarosan felépül egy olyan 2000 m²-es csarnok, amelybe cégek is betelepít-

Dr. Csoma Antal elnök

hetők. Ha ez létrejön, akkor 100–120 új munkahellyel gazdagodna a város. A megyei közgyűlés is támogatja azon vállalkozásokat, amelyek az ipari parkban végeznék tevékenységüket.

Dr. Csoma Antal egyetért a polgármesterrel abban, hogy jövőre is meg kell rendezni a halfőző versenyt. Szükség van a kapcsolatok erősítésére, a hagyományok ápolására, mert ez nem csak a városi közösséget tartja egyben, hanem gazdasági haszon is válhat belőle. Ugyanakkor azt is látni kell, hogy ha a rendezvényen eléri a száz halétel nevezését, akkor aligha növelhető tovább a létszám. Az elért színvonalat tartani kell. Amikor Timár János 12 évvel ezelőtt kitalálta, hogy legyen Gyomaendrődön halfőző verseny, akkor sokan nem – köztük az elnök sem – hittek abban, hogy ennek a versenynek lesz jövője. Már csak azért sem, mert a környéken már korábban is rendeztek hasonló összejöveteleket. Ám az eltökéltség nagy volt, így ma már az ország más részéből és az országhatáron túlról is (tavaly németek és szerbek, az idén szlovákok és románok voltak jelen) szívesen jönnek ide.

Az elnök annak külön örült, hogy a hal ilyen népszerű a térségben. A versenyző csapatok közül szinte mindegyik üzleti partnerre is a szövetkezetnek, a náluk termelt halat veszik a horgászvízeikbe. A hal minősége a döntő: ha nem lenne szép küllemű, zsírszegény, jó ízű a gyomai hal húsa, akkor bizony máshol vennék a halat.

h-n

A hazai pálya szabadsága

Lépéselőny ma magyar bank ügyfelének lenni. A Takarékszövetkezetek 100%-ban magyar tulajdonban vannak. A világ pénzügyi időjárásától független, saját betétállományuk teszi őket képessé arra, hogy hitelnyújtással legyenek partnereik hasznára.

A Takarékszövetkezetek szabadsága az Ön szabadsága.

Itt voltunk, itt vagyunk, itt leszünk.

MAGYAR **TAKARÉKOK**

www.magartakarekok.hu